

**Najvyšší súd
Slovenskej republiky**

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Slovenskej advokátskej komory**, so sídlom v B., proti žalovanej **JUDr. A. H.**, bývajúcej v Č., **o zaplatenie 215,76 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 16Ro 52/2011, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 8NcC 26/2011, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Krajského súdu v Žiline **JUDr. O. B. n i e j e v y l ú č e n á** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 8NcC 26/2011 (vec Okresného súdu Čadca sp. zn. 16Ro 52/2011).

O d ô v o d n e n i e

V konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 16Ro 52/2011 oznámili sudcovia tohto súdu, že sú u nich dané dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 1 O.s.p. a § 15 O.s.p.). O tom, či sudcovia Okresného súdu Čadca sú v tejto veci vylúčení z jej prejednávania a rozhodovania, mal rozhodnúť Krajský súd v Žiline ako súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O.s.p.) v konaní sp. zn. 8NcC 26/2011. Pretože podľa oznámenia **JUDr. O. B.** – členky senátu 8NcC a sudkýň **JUDr. E. M.** a **JUDr. A. P.** sú u nich dané dôvody vylučujúce sudcu z prejednávania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 1 O.s.p.), bol spis predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (§ 15 tretia veta O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť oznámení sudkýň tohto krajského súdu (§ 15 O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti, a dospel

k záveru že z vyjadrení vyššie uvedených sudcov ani z obsahu spisu neboli zistené žiadne skutočnosti relevantné z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p, ktoré by spochybňovali ich nezaujatosť, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7Nc 1/2012 rozhodol tak, že ich nevytlúčil z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Dňa 23. apríla 2012 opätovne spis predložil predseda krajského súdu v Žiline z dôvodu že JUDr. O. B. uviedla že sú nej dané dôvody vylučujúce sudcu z prejednávania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 1 O.s.p.), zároveň uviedla dôvody pre ktoré sa cíti byť vo veci zaujatá. K svojmu vyjadreniu pripojila rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5NcC 9/2009 v ktorom bola účastníčkou konania a Krajský súd v Trenčíne vylúčil sudcov Okresného súdu Čadca, medzi nimi i JUDr. A. H. pre pomer k účastníkom konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov vec neposúdil ako opakovanú námietku, ale ako novú námietku zaujatosti a vec preto prejednal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 16 ods. 1 tretia veta O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právnu relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to :

1. k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo
2. k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo
3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom 2.

Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanej veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prejednanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uverejnenej pod č. 460/1992 Zb.), treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z vyjadrenia sudkyne Krajského súdu v Žiline JUDr. O. B.j však nebolo možné vyvodit' záver, že jej vzťah k sudkyňi JUDr. A. H. presiahol profesionálny (kolegiálny) rámec. Vo svojom vyjadrení uviedla že jej vzťah k odporkyňi JUDr. A. H. je takej intenzity, akú predpokladá § 14 od. 1 O.s.p., nadriadený súd vychádzajúc tiež z jej predchádzajúceho

vyjadrenia (na čl. 22 spisu) v ktorom uviedla že s JUDr. A. H. pracovali ako kolegyne najmenej 10 rokov a bežne sa s ňou stretáva.

Vzhľadom k predloženému rozhodnutiu Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 5NcC 9/2011 zo dňa 16. januára 2009 Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti opätovne pripomína, že u takéhoto kolegiálneho vzťahu chýba objektívny základ na konštatovanie zaujatosti, pretože vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak by z takéhoto základu bol vyvodzovaný opačný záver, teda pochybnosti o tom, či takýto sudcovia budú schopní nezaujato a spravodlivo rozhodovať, znamenalo by takéto posudzovanie vlastne, že výlučne pracovný a kolegiálny vzťah medzi sudcami vo všeobecnosti prezumuje porušovanie sudcovských povinností a zásad sudcovskej etiky. Ak rámec týchto vzájomných vzťahov neprekročí hranicu profesionálnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o ich nezaujatosti. Až v prípade, že by vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, pôjde o okolnosť vzbudzujúcu opodstatnené pochybnosti o nezaujatosti a teda išlo by o dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. Vzťahy medzi sudcami, ktoré však bežný pracovný a kolegiálny rámec neprekračujú [t. j. ak tieto vzťahy spočívajú iba na tom, že sa sudcovia navzájom poznajú, pretože na výkon funkcie sú zaradení na rovnaký (prípadne vyšší alebo nižší) súd, v tom istom oddelení alebo senáte], nemajú teda samé osebe povahu dôvodov vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. Iba tá skutočnosť, že určitá vec sa týka sudcu, ku ktorému má ďalší sudca či sudcovia len profesionálny, resp. kolegiálny vzťah, nemôže založiť pomer predpokladaný ustanovením § 14 ods. 1 O.s.p.

Nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porovnaj napr. uznesenia z 25. marca 2011 sp. zn. 1 Nc 18/2011, z 15. apríla 2011 sp. zn. 1 Nc 26/2011, zo 14. júla 2011 sp. zn. 1 Nc 39/2011) nepovažuje samotné kolegiálne vzťahy za objektívny základ na konštatovanie zaujatosti; rovnako tomu je aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu. Napríklad v náleze z 24. februára 2011, sp. zn. IV.ÚS 345/09 vyslovil ústavný súd názor, že samotné kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania vecí z toho dôvodu. V inom náleze (z 26. augusta 2010, č. k. IV. ÚS 124/2010-41) ústavný súd uviedol, že kolegiálne vzťahy, ak nie sú ďalšie okolnosti signalizujúce možnú nestrannosť sudcu, v zásade nie sú dôvodom na

spochybnenie jeho nestrannosti, a to takej intenzity, aby boli dôvodom na jeho vylúčenie z prerokúvania veci z tohto dôvodu. V uznesení z 20. októbra 2010, č. k. I. ÚS 352/2010-6 ústavný súd pripomenul, že pracovný, resp. kolegiálny vzťah sudcu nemôže dostatočne objektívne spochybníť jeho nepredpojatosť v takej miere, aby musel byť vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie. Zhodný prístup k uvedenej problematike vzťahu kolegiality vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva aj Nejvyšší soud České republiky (porovnaj napr. uznesenie sp. zn. 11 Nd 456/2010 zo 14. januára 2011 a tam označenú ďalšiu judikatúru) a Ústavní soud České republiky (porovnaj napr. IV.ÚS 469/10, I.ÚS 274/09, III. ÚS 229/02).

V súvislosti s uvádzanými kolegiálnymi vzťahmi ešte považuje nadriadený súd za potrebné uviesť, že vo všeobecnosti sú vzájomné vzťahy sudcov založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak rámec ich vzájomných vzťahov neprekročí tomu zodpovedajúce medze, objektívne nie je daný dôvod pre pochybnosti o ich nezaujatosti. Iba skutočnosť, že určitá vec sa týka sudcu, ku ktorému má iný sudca len rýdzo kolegiálny a profesionálny vzťah, sama o sebe nie je dôvodom pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

Vzhľadom na absenciu dôvodu, pre ktorý by mohli vzniknúť pochybnosti o tom, že táto sudkyňa nebude v predmetnej veci postupovať nezaujato a neutrálne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že ju nevyhlásil z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. apríla 2012

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta